

מסורת הש"ס

(א) ונקמן ק: ק.ג.א.
(ב) ונחמם מ. קיד. מנחת
פנ. כרימות כב: תמורה יא.
כה. מה מזה. א. א. זכמים
פ.ה: ד. ג.ג. ש. פו.
וע"ש. (ס) ונדרים יב.
(ז) ונדרים יב. (ח) ונדרים יב. (ט) ונדרים יב. (י) ונדרים יב.

תורה אור השלם

1. וקרבן וקרבן וקרבן
במים וקטיר הבחן את
הכל המזבח עולה
אשה ריח ניחוח ליה
ויקרא א ט
2. ועשית עולותיך הבשר
והדם על מזבח יי אלהיך
ודם וקרבן יושף על
מזבח יי אלהיך והבשר
המזבח יב כי

הגהות מהר"ב
רנשבורג

(א) תוס' ד"ה אלמא וכו'
ויקונטרס פ"י לקמן. ג"כ
עין רש"י ויפ' לקמן דף
ז"ו ע"ב גר"ה ודע
התוס' לעיל דף ז' וכו'
כמז שם דלא ידע איה
מקום פרש"י הוה יעשה
דף ק"ב עמוד ד':

מוסף רש"י

בהויתין הן קדושים.
כשנולדים הן קדושים ולא
במעי אמן (מנחות פ.ג.
מכתי' וכתי' תמורה כה).
ולפי נקט שזון כהויתין
משום דהא נולדות קדשים
קדושים נפקא לן בפי'ם
דכורות מיהו לך, דכתיב
רק קדשין, אלו המזירות,
אשר יהיו לך אלו הנולדות
(מנחות שם וכתי' וזבחין
קיד. ובריתות כג.). יכול
יחלוץ. מלוא מוטל עליו
(בבבב. פ.ח).

אלמא איסור מוקדשין קדים. דמשעה שנוצר הוא קדוש ועדיין לא
נוצר הגיד דהא חזוין דיצירת עובר קודמת ליצירת גיד: ומשנינן
אע"ג דאיסור מוקדשים קדים אפי' איסור גיד וח"ל. הואיל ואיסור
חמור הוא שנוהג בצני נח כדקתני מתניתין (לקמן דף ק:) והלא לצני

אלמא איסור מוקדשין קדים אע"ג דאיסור
מוקדשין קדים אתי איסור גיד חייל עלייהו
(שכן איסורו נוהג בבני נח מאן שמעת ליה
האי סברא ר' יהודה והא מתניתין דלא כרבי
יהודה דקתני נוהג בבמה ובחיה בירך
של ימין ובירך של שמאל האי תנא סבר
לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא אימר
דשמעת ליה לרבי יהודה בממאה דאיסור
לאו קדשים דאיסור כרת מי שמעת ליה
אלא הכא במבכרת עסקינן דברחם קדוש
ואי בעית אימא וולדות קדשים בהויתין
הן קדושים אמר רבי חייל בר יוסף לא שנו
אלא קדשים הנאכלין אבל קדשים שאינן
נאכלין אין איסור גיד נוהג בהן ורבי יוחנן
אמר אחד קדשים הנאכלין ואחד קדשים
שאינן נאכלין איסור גיד נוהג בהן אמר רב
פפא ולא פליגי כאן להלכותו כאן להעלותו
איכא דאמרי אמר רב פפא ולא פליגי כאן
לחלצו וכאן להעלותו רב נחמן בר יצחק
אמר להעלותו פליגי דתניא ויהקטיר הכהן
את הכל המזבח בלרבות העצמות והגידין
ועשית עולותיך הבשר והדם אי בשר ודם
יכול יחלוץ גידים ועצמות ויעלה בשר לגבי
מזבח ת"ל ויהקטיר הכהן את הכל המזבח
הא כיצד מחוברין יעלו פרשו אפילו בראשו
של מזבח ירדו וזמאן תנא דשמעת ליה
דאמר פרשו ירדו רבי היא דתניא והקטיר
הכהן את הכל לרבות העצמות והגידים
והקדשים והמטלים ואפילו פרשו והא מה
אני מקיים ועשית עולותיך הבשר והדם
בפוקעין הא כיצד יעכוילי גידים ועצמות רבי
ואי אתה מחזיר עכוילי גידים ועצמות רבי
אומר כתוב אחד אומר והקטיר הכהן
את הכל ריבה וכתוב אחד אומר ועשית
עולותיך הבשר והדם מיעט הא כיצד
מחוברין יעלו פרשו אפילו בראשו של
מזבח ירדו ורבנן מחוברין לא איצטריך קרא
לרבוויי מידי דהוה אראשה של עולה כי
איצטריך קרא לפרשו ורבי מחוברין דהיתירא
לא

להקטור. לקי אס אכלו: להעלותו. למזבח אין איסור גיד נוהג
כדאמרין לקמן דלא כתיב ולא יאכל המזבח: לישנא אחרינא כאן להללו
כאן להעלותו. מאן דאמר אין נוהג בעולה להללו קאמר שאינו מזוה
לחלוץ מן הירך ומאן דאמר נוהג להעלותו קאמר דאסור להעלותו
בפני עצמו אס פירש מן הירך: רב נחמן בר יצחק אמר להללו
פליגי. דמ"ד נוהג קסבר מלוא להללו. וללשנא קמא להעלותו פליגי
מ"ד נוהג קסבר להעלותו נמי אסור עס הירך כדפליגי רבי
ורבנן לקמן דלרבי שרי כדמוקי לקמן אליבא דרבי כי איצטריך
קרא למשרי גיד הנשה במחזור ולרבנן אסור דבעינן מן המותר
לישראל: הכל רבוה הוא: אפילו פרשו. מן הבשר הנך גידין.
בגידין המותרין קאמר דומיא דעצמות: ומאן שמעת ליה כו'.
כלומר והך מתניתין לאו דכרי הכל היא אלא רבי היא ופליגי רבנן עליה
וכדתיא כו' ומפלוגתיהו שמעינן דלרבי גיד הנשה מותר ולרבנן אסור
כדמפרש ואזיל: ומה אני מקיים הבשר והדם. ולא גידין: בפוקעין.
מעל האור. אשקלג"ט: מידי דהוי אראשה של עולה. דלרבי
שקריבנו שלם כדכתיב (ויקרא ה) ואת הראש והרי עצמות הרבה יש:
ממשקה

דהיתירא והכי נמי לרבנן לא מרבי כל מה שכולין

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צ.

אלמא איסור מוקדשין קדים. אומר ר"ת משום דמתחלה הכל
הוא צר והבשר עצמו מתקשה אחרי כן וממלכין ונעשה
גיד א' וצקונטרס פ"י לקמן דמתחלה כשהגיד נוצר אינו על הכף ולא
חייל עד שיצא ויתקשה על הכף ואע"ג דהשתא ר"ל דאין איסור
גיד חל על איסור מוקדשים על איסור
אבר מן החי דלא חמיר כמוקדשים
חייל ועוד דאי אפשר לאיסור גיד
להיות צנינן אחר ועוד דאין איסור
אבר מן החי חל עד שיוכל לזמר
בסוף פרקין (לקמן דף ק.) כגון שנטרפה
עס יציאת רובה דאיסור טרפה ואיסור
אבר מן החי חייל צדי הדדי:

והא מתניתין דלא כרבי יהודה
דקתני נוהג בשל ימין בו'.

ה"מ למימר מדקתני נוהג בשל ימין ופליג
ר' יהודה אלא רשא דמלכא נקט:
קדשים דאיסור ברת מי שמעת
ל"ה. משמע דאפילו
בשלמים ולאחר זריקה דשרי אף
לזרים צני למימר דלא חייל כלל
איסור גיד ושרי בצניא אע"ג דלאחר
זריקה פקע איסור קדשים ומלכא
אשכחן דחייל אלא צמכרת ותימא
כיון דהשתא ליכא איסור קדשים
אע"ג דיכול לזא לדי איסור כרת
כגון אס אוכלו צטומאת הגוף אמאי
לא יחול איסור גיד דאין כאן איסור
חל על איסור כדאמר בפרק ארבעה
אחין (יבמות דף זב.) דאחות אשה מתלא
תלי וקאי כו' וי"ל כיון דמחיים לא חייל
איסור גיד דאיכא איסור מוקדשין
דיכול לזא לדי כרת עס ידי פגול
ונותר וטמא מו לא חייל איסור גיד
לאחר שמיטה וזריקה דבעינן שיחול
מחיים איסור גיד דומיא דיעקב שנשה
לו גידו מחיים ווא"ת ונימא מגו
דאיסור איסור גיד לצני נח איסור
נמי לישראל וי"ל דהא דנאסר לצני
נח היינו דוקא צני נח יעקב דקודם מתן
תורה איקרי צני נח ואפילו נאסר
מתחלה לכל אומות העולם הא
אמר צ' ארבע מיתות (סנהדרין דף נט.)
כל מלוא שנאמרה צני נח ולא נשנית
בסיני לישראל נאמרה ולא לצני נח
וא"כ לאחר מתן תורה שרו לכולהו לצני
מישראל וא"ת ונימא מיגו דאיסור
איסור גיד לגבוה דאסור להעלותו
איסור נמי להדיט איסור אכילה
וי"ל דאיכא למאן דאמר צממון
מחזירין יעלו: הכא במבכרת
עסקינן דברחם קדוש. וצדי הדדי
קאמו וקמ"ל דלא מצטל איסור

קדשים החמור איסור גיד הקל מלחול עמו וא"ת והא איסור גיד
לרבי יוחנן קדים דאמר (לשיל דף עה.) תלש חלב מנן טשעה חי
דחלבו כחלב צמה והדר אתא איסור מוקדשין דחמיר ומייל עליה
וא"כ לרבי יוחנן מוקדשין נוהגין בגיד מצעי ליה ונראה דלר' יוחנן
לא חייל איסור גיד ואיסור חלב עד שיצא לחוץ ממעי אמו לאויר
העולם וכן משמע בדסוף פירקין (לקמן דף ק.) קאמר רבי יוחנן גופיה
כשנטרפה עס יציאת רובה דאיסור אבר ואיסור חלב ואיסור טרפה
צדי הדדי קאמו אלמא דליכא איסור חל' צמעי אמו:
פרש"י ירדו רבי היא דתניא בו'. תימא אמאי מיימי הן ברייתא
קמייתא ונראה דלי לאו ברייתא קמייתא המ"ל דרבנן
סברי שיש לרבות כל מה שכולל לרבות ואפילו פרשו דאיסורא ולית
לן למעוטי אלא פוקעים גרידא שהוא סוף העללה ורבי סבר
דכריא ומיעוטה אית לן לאוקומי בתחלת העללה ולא נמנע כמו
כן אלא דבר אחד דהיינו פרשו דאיסורא אכל מחזירין דאיסורא
ופרשו דהיתירא יעלו ולהכי מיימי ברייתא קמייתא דגידים דהיתירא
נמי כשפרשו ירדו דומיא דעצמות דהיתירא ועל כרחך רבי היא אלמא
לא מרבי רבי כל מה שיכול להרבות דהא אוקי נמי מיעוט בפרשו
לרבות אלא ממעטין דאיסורא אפילו במחזירין:

עין משפט
נר מצוה

ז א מ"י פ"ח מהלכות
מאכלות אסורות הל'
ז:

ח ב מ"י פ"ג מהלכות
פסולי המוקדשין הל'
ט ופ"ו מהלכות מעשה
הקדשות הלכך צ סמג
עין קס:

ט ג מ"י פ"ו מהלכות
מעשה הקדשות הל'
ג:

לעני רש"י

אשקלג"ט [אישקלג"ט].ר.
להתפרץ.

רבינו גרשום

דאע"ג דאיסור מוקדשין
קדים אתי איסור גיד חייל
שכן איסורו נוהג בבני
נח: ופליג עליה בחדא
דהוא סבר אינו נוהג
אלא בירך של ימין ותנא
דיין סבר בין ימין בין
שמאל: אימר דשמעת
ליה לר' יהודה בטמאה
כו'. כלומר דהוא אמר
במתני' איסור גיד נוהג
בטמאה דאיסור גיד חל
על איסור טמאה דאיסור
לאו. כלומר טמאה איסור
לאו הוא ואיסור קל הוא
לפי' איסור גיד חל עליו.
בקדשים דאיסור כרת מי
שמעת ליה דאיסור גיד
חל על איסור קדשים
דחמור: אלא הבמ"ע
במבכרת. כלומר דאינו
קדוש אלא בצאתו מן
הזבח ובצאתו מן הזבח
יש עליו גיד ובהדי
קאמרי: ואיכתיב אימא
לעולם בולדות קדשים.
כלומר ואי פרכת והא
לא אתי איסור גיד חייל
איסור קדשים קסבר
ולדות קדשים בהויתין
[הן] קדושים ולא במעי
אמן אלא בשעת הויתין
לעולם שהווא בשעת לידתו
וגיד וקדושה בהדי הדדי
קאמו: לא שנו אלא
קדשים הנאכלין דגיד
הנשה נוהג בהן אבל
קדשים שאין נאכלין כגון
עולה אין גיד הנשה נוהג
בהן: כאן להלכות כו'.
כלומר מה דאמרי אין גיד
הנשה נוהג בהן להלכותו
מי שזכור כיון שאין
ראוי לאכילה אן חייב
מלקות אבל איסורא עבד
אבל להעלותו ע"ג המזבח
בהן דאין מקטירין אותו:
רב נחמן בר יצחק אמר
להעלותו פליגי. כלומר
אפי' להעלותו פליגי
דמאן דאמר אין גיד
הנשה נוהג בהן מעלין
אותו להקטיר: יכול אפי'
פירשו. כלומר יכול אפי'
ניטלו מן הבשר: ת"ל
ועשית עולותיך הבשר
והדם. כלומר הבשר אין
אכל גידים ועצמות לא:
הא מה אני מקיים ועשית
עולותיך וגו' בפוקעין.
כלומר לאברים ופדרים
שנתעללו מע"ג המזבח
דאותן אתה מחזיר אבל
יעכוילי גידים ועצמות אי
אתה מחזיר: